

1. Welke vorm van agressie?

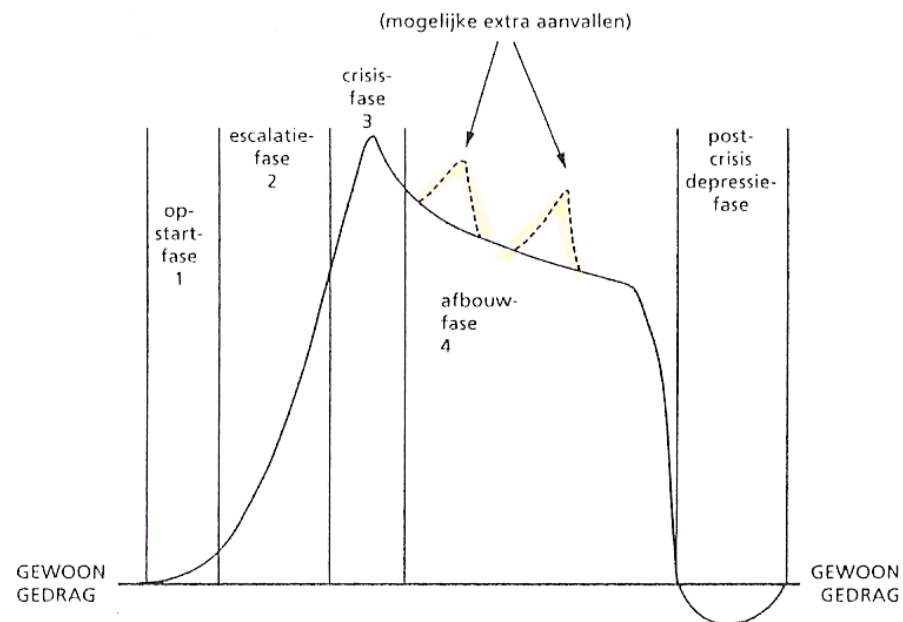
Frustratie-agressie

- Bij kinderen met ASS, trauma's, faalangst, ... of bij ieder van ons
- Ophopen van frustratie
- De oorzaak is een groot verdriet, onmacht, angsten, onbegrip... Controleverlies over normaal gehanteerde waarden en normen. Focus niet op WAT het kind doet maar WAAROM het kind dit doet.
- door te luisteren naar het taalgebruik
 - verwijten, scheldwoorden naar jou, de organisatie, iedereen
- door te kijken naar de lichaamstaal:
 - gericht naar zichzelf (krassen, bonken...)
 - belangrijk om de emotie te erkennen (het gedrag buiten het kind leggen)
 - gericht naar een ander (krijzen, duwen, schelden...)
 - (gedeeltelijk) verlies van zelfbeheersing, achteraf (soms) spijt
- dit ontspoord in vluchten of vechten

Instrumentele agressie

- Grenzen overschrijden om een eigen doel te bereiken. Het doel is het oplossen van een situatie die niet is zoals ik ze wens: doelgericht, weloverwogen.
- Geen echte emotie, gecontroleerd gedrag. (adrenalinecurve is onder controle)
- Dreigementen en manipulaties.
- Gevaar om iets buiten het kind te leggen. De schuld ligt niet altijd buiten het kind. Gedrag afleren is zeer moeilijk.
- Uittesten en zeer doordacht handelen. Het is meestal aangeleerd gedrag (de gedragservaring maakt dat ik het gedrag ga herhalen – vb. als ik merk dat...ga ik dit opnieuw doen alleen maar om... te verkrijgen) of gedrag dat uitgeprobeerd wordt vanuit een kader dat ze niet voor maar tegen zichzelf of de ander gebruiken.

2. Agressie-curve frustratie-agressie

1. **opstartfase**
2. **escalatiefase:** duidelijk: vb. ga zitten, geen aanrakingen meer hoe goed bedoeld ook; stressballen, enz. ; begrenzing nodig
3. **crisistase:** hier kan je het minste doen; hulp halen; inschatten wat nodig is om hemzelf in veiligheid te brengen
4. **afbouw-fase:** hangt af van de hoeveelheid adrenaline die is aangemaakt (tot 90min)
5. **terugslagfase/depressiefase:** 'dipje' onder normaal niveau functioneren

3. Aanpak

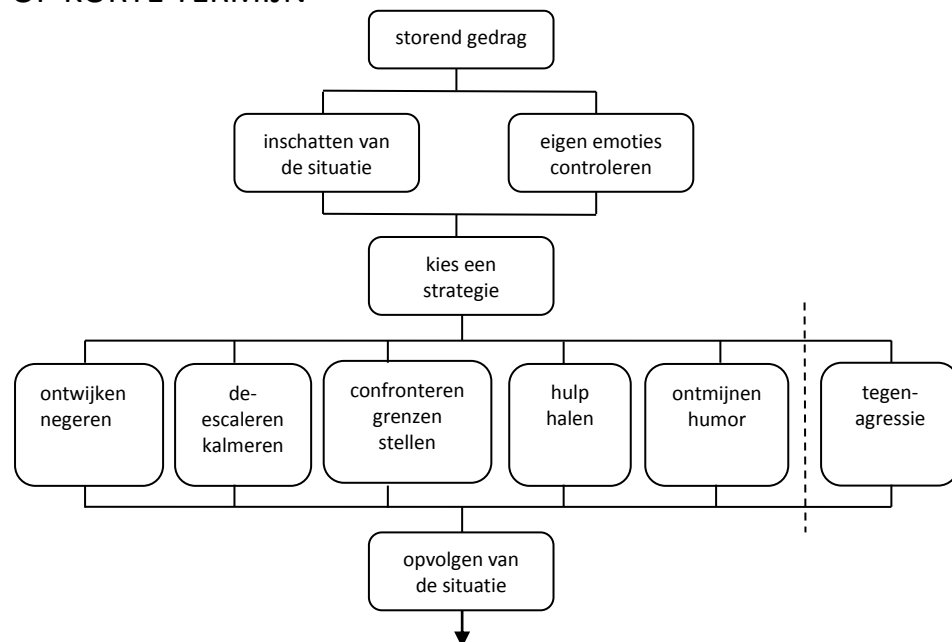
Stappenplan bij frustratie-agressie

OP KORTE TERMIJN

1. Zorg dat leerlingen eigen emoties terug onder controle kunnen krijgen.
2. Erken, bevestig het gedrag en benoem de emotie.
3. Inhoudelijk gesprek pas als de storm geluwd is. (na depressiefase)
Wat zou jou kunnen helpen nu?
Wat kan ik voor jou doen?
4. Reageer dan pas op het agressieve gedrag dat je niet goedkeurt.
Straffen is zinloos, maak wel duidelijk dat het gedrag niet goedgekeurd kan worden en dat het kind moet instaan voor de gevolgen van zijn gedrag (= herstellen).

Stappenplan bij instrumentele agressie

OP KORTE TERMIJN

Stappenplan bij frustratie-agressie en instrumentele agressie

OP LANGE TERMIJN

1. Waarom gaat dit kind steeds in strijd?
 - achterliggende oorzaken zoeken
 - context, problematiek bespreken
2. Over welke vorm van agressie gaat het?
 - frustratieagressie of instrumentele agressie?
3. Probeer het patroon van het kind te (h)erkennen en te doorbreken.
 - Welke patronen zie ik steeds terugkeren die het kind uit evenwicht brengen?
 - Welke vorm van interactie heeft dit kind nodig?
4. Probeer het patroon van jezelf als leerkracht te (h)erkennen en te doorbreken.
 - Welke strategie heb ik als leerkracht (onbewust) gekozen?
 - Welke vormen van interactie zijn mij eigen en welke niet?
 - Ik probeer een andere vorm van interactie uit.
5. Eventueel nadenken over straffen en belonen.
→ PREVENTIE!

Preventiepiramide voor probleemgedrag

